

RIIKASÁGOK

Védett a zombói ősláp, a csengelei tölgyes és a Juhász Gyula-émlékfa

Nem kell feltétlen természetudósnak lennie senkinek ahhoz, hogy felfedezze a bennünket körülvevő élővilág értékeit, szépségeit. Azért a világért, amelybe az ember is beleszületett, s mint annak legfejlettebb képviselője, egyre azon igyekezett, hogy egyeduralkodójává is váljék. Ma már ott tartunk, hogy a sok mesterségesen létrehozott művünk között kezdjük idegennek érezni magunkat, szükségünk van az állatok, a fák, a virágok közelségére. Csak nehogy későn kapjunk észbe, amikor már hült helyét találjuk az egykori gazdag természetnek.

Világszerte, így Magyarországon is előtérbe került az utóbbi években a természetvédelem. A 12/1971. (IV. 1.) számú rendelet többek között előírja, hogy a megyei végrehajtó bizottságok, országos jelentőségű értékek esetében az Országos Természetvédelmi Hivatal gondoskodik „A természet tudományos és kulturális jelentőségű, ritka különleges tárgyai, az ilyen felületek, barlangok, valamint a jellegzetes tájrészek megőrzéséről és fenntartásáról a népgazdasági és kulturális érdekek összehangolásával...”

A Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén védetté nyilvánította a Zombó községi határában fekvő őslapot, és a környező erdőt, a Csengele határát díszítő kocsányos-tölgyfa-csoportot, és a makói Juhász Gyula emlékfát. Szegedtől 15. kilométerre, a kiskunmajsai út bal oldalán fekszik a zombói lápos erdő. Ritka növényi maradványai miatt figyelt fel rá a Kolacsovsky Lajos Természetbarát Egyesület, s javasolta védetté nyilvánítását. A megyei természetvédelmi bizottság tavaly év végén egyetértett ezzel, s az idén júliusban a megyei ta-

nács vb védetté is nyilvánította.

Az Alföldön már csak kevés helyen, a megyében pedig csak itt található meg a hajdani nagyterjedésű alföldi mocsarak maradványa. A lápon még él az ősi növényzet. A tőzegpáfrányt, a párkányos mangót, a tarka nősziromot, a telepes májmohát és a sásos társulásokot tanulmányozhatják még itt a közép- és felsőfokú intézetek hallgatói, és alkalmas a táj tudományos megfigyelésére is. A környező erdőszelekben megkísérlik az egykori tölgyes „visszatelepítését”, így rekonstruálni tudják az ősi gyöngyvirágos-tölgyest. A mocsaras vidék a ritka hullófajok világa: megtalálható a mocsári teknős, és a csíkos hátú vízisikló is.

Az ősláp még tartogatja számunkra ezeket az értékeket, de sajnos máris fenyegeti őket a pusztulás. Ezért a tanács úgy döntött, hogy a lápos erdőt elválasztja a mellette kialakítandó jöléti erdőtől. Egy 700 méter hosszú élőfövennyel meg lehet menteni az ottani természetirkaásokat. Az egykori, eredeti állapotot igyekeznek kialakítani itt azzal is, hogy a tölgyállomány és a zombók közötti övezetet mézgás éger-, a láp felőli részt kutyabenge-sávval telepítik be. Igyekeznek biztosítani az itt fészkelő madárfajok részére a nyugodt környezetet, s hogy a védett madárfajok megtelepedjenek, mesterséges odukat helyeznek el, élelemmel. A pénzt minderre a megyei tanács biztosítja költségvetési keretéből, s a terület védelmével kapcsolatos teendőket a Délalföldi Erdő- és Felföldolgozó Gazdaság látja el.

Aki járt már Csengelén, láthatta a községi határában az erdészház melletti szabad területen azt a facsoportot,

amelyet a szakértők szintén nagyon értékes természetirkaásként tartanak. A szőben forgó nyolc kocsányos tölgy azonban nemcsak a biológusok számára lehet értékes, az irodalomkedvelők is elzárándokolhatnak majd ide, ha látni akarják Móra Ferenc hol, milyen környezetben írta az Aranykoporsó című regénye egyes részeit. A védelem célja az, hogy az 1900 körül ültetett fák egészségét megóvják, és minél hosszabb ideig sikerüljön életben tartani őket.

Makón, a Felszabadulás utca 16. számú ház előtt a téren áll az a kocsányos tölgy, amely 1810 táján került a földbe. Nagyon szép példány, koronájának átmérője 24 méter, a törzse másfél méter vastag, és 14 méter magas. Nemcsak a ma élőknek tünik fel a fa szép alakjával, Juhász Gyula is gyakran nézegette, amikor Makón járt. Ezért is kapta az ő nevét ez az emlékfá.

Valamiféle „természetkultusz” vette kezdetét nálunk is, és ezt örömmel állapíthatjuk meg. Rendelet és határozatok sora ad lehetőséget arra, hogy idejében meentsük, ami menthető, hogy az emberi praktikumtól meg lehessen védeni a természet más szülötteit; mocsarakat, barlangokat, erdőket, állatokat. De nemcsak az ilyen beavatkozásoktól kell megóvnunk környezetünket, vannak nekünk ennél megbocsihatatlanabb bűneink is. Például, amikor gondatlanságból, vagy pusztán passzióból tördelünk le ágakat, pusztítunk el hasznos állatokat, hagyunk ki-halni növényeket. A kevésbé értékesnek ítélt, s csupán a szemet gyönyörködtető társainknak se legyünk ellenségei. Még ha rendeletek, határozatok nem is köteleznek erre.

Chikán Ágnes

Ügyfelek az üvegfal előtt

Az IBUSZ helyzete, lehetőségei

Allnak az ügyfelek az üvegfal előtt. A sor lassan mozdul, és egyre nő. Az ablak mögött a fiatal lány kedvesen mosolyog, türelmet kér, egyik kezében a telefon, a másik keze a menetrendben lapoz. Aztán eltűnik az ajtó mögött, hallani a telex kopogását. Egyre többen nézik az órájukat. Az őszhajú bácsi kilép a sorból, vonatjegyet majd megveszi az átlomáson. Az útleveleablaknál sem jobb a helyzet, ott is állnak vagy tizen. Külföldi társasutazásra kellene most menni, ott egy lélek sincs. A kedves, mosolygós fiatal lány, ott az üveg mögött, már nem lehet elég figyelmes. Ot okolnám a fél óra alatt megváltott vonatjegyért, ha nem tudnám, nem rajta múlik.

A szegedi IBUSZ-iroda vezetői igazat adnak a türelmesen vagy idegesen várakozóknak. Tudják ők is, hogy az iroda kinőtte a „ruháját”. A nyári idegenforgalmi főszezon forgalma az elmúlt öt évben négyszeresére nőtt. A mostani, Klausz téri helyiség egyre kevésbé képes a megnövekedett igényeket kielégíteni. A hátsó, kiszolgálóhelyiségekben nagy

a zsúfoltság, az iroda 36 dolgozójánál többet már nem is tudnának elhelyezni. Az üvegfallal innen és túl jogosan merült fel a kérdés: az örvendtesen szaporodó ügyfél-forgalom zökkenőmentesebb ellátása érdekében hogyan lehetne bővíteni a mostani helyiséget?

A jelenlegi kirendeltség bővítése csak másikkal lehetséges. S ha ez a terv megvalósul, Szeged lesz az első vidéki város, ahol két IBUSZ-iroda áll majd a vendégforgalom szolgálatában.

A Dugonics tér—Jókai utca tömbrekonstrukciója során, a következő öt éves tervben építendő áruház és szolgáltatóház épületében remélhetőleg az IBUSZ új irodája is helyet kaphat majd. A jelenleginél háromszor nagyobb, 600 négyzetméter alapterületűre tervezett új létesítmény alkalmas lesz az ügyfelek gyorsabb pontosabb kiszolgálására, lehetőség nyílik új dolgozók felvételére, a különböző szolgáltatások ésszerűbb csoportosítására. Az előreláthatóan négy-öt évben belül megépülő új iroda évtizedekre megoldaná a gondokat.

A tervek ma még — csak elképzelések. Megvalósításukhoz komoly anyagi erőfeszítésekre, sokrétű szervezőmunkára lesz szükség. A szegedi IBUSZ-kirendeltség vezetői addig is szeretnék meglevő erőik gazdaságosabb elrendezésével, dolgozóik munkaidejének célszerűbb beosztásával megszüntetni a túlszűfolttságot. Erre szükség is van!

P. K.

Korszerűsítés a Tisza Cipőgyárban

Színes — a valódi bőrhöz hasonló — cipőtalpak gyártását kezdik meg a Mart-fűi Tisza Cipőgyárban, ahol a hazai iparban évente felhasznált mintegy negyvenmillió pár talp 90 százaléka készül. A gyárban több mint 90 millió forintot költenek a IV. ötéves terv időszakájában a talpgyártás bővítésére, korszerűsítésére. E program keretében új lak-

A balatonfüredi szív-kórház jubileuma

Fennállásának negyedszázados jubileumát ünnepelte pénteken a balatonfüredi állami szív-kórház. Az ünnepségen, amelyen részt vett Pap János, a Veszprém megyei pártbizottság első titkára, dr. Medve László, egészségügyi miniszterhelyettes mondott megnyitó beszédet.

A jubileumj ünnepségen, amelyen egybe megnyitották a 16. balatonfüredi orvoskongresszust is, a miniszterhelyettes részletesen szölt egészségügyi hálózatumk fejlődéséről, gondjairól.

Dr. Debrőczy Tibor, a kórház igazgatója emlékeztetett még az intézmény 25 éves tevékenységéről.

Felkészítés a családi életre

A családi életre nevelés iskolai teendőiből részt kell kériők az ifjúkommunisták körösségeinek, a KISZ-alapszervezetek tagjainak is — hangsúlyozta pénteki ülésén a KISZ KB középiskolai és szakmunkástanulók tanácsa, megvitatva a KISZ feladatait a harmonikus, kíváncs emberrel kapcsolatos, a kiegyensúlyozott családi élet megteremtésében.

Minisztertanács határozat rendelkezik arról, hogy az állami oktatás minden formájában el kell kezdeni a családi életre való felkészítést. Az ideit tanévben egyelőre kísérleti jelleggel, jövőre már minden általános és középiskolában tantárgyként oktatják — osztályfőnöki órákon — e fontos ismereteket.

A KISZ célja sem más, mint szocialista világnézetű, sokoldalúan képzett közösségi emberek nevelése, ezért az ifjúsági szövetségnek is ki kell alakítania saját teendőit a családi életre nevelésben. A tanács hangsúlyozta: nem szakítható el a KISZ mindennapi tevékenységétől a magatartás- és jellemformálás. A munkában összekovácsolódott KISZ-csoport, alapszervezet, osztály képes arra, hogy őszinte légkörben, nyíltan elítélje a közösség számára nem megfelelő viselkedési formákat, ugyanakkor segítse a humanizált emberi kapcsolatokat, a pozitív jellembeli tulajdonságok kialakítását. A KISZ-csoportok konkrét biológiai, pedagógiai, családpszichológiai és erkölcsi ismeretnyújtással is gyarápíthatják a családi életre nevelés sikereit, hiszen az új szervezeti formában dolgozó középiskolákban és szakmunkásképző intézetekben erre alkalmas fórumnak kínálkoznak a már életre hívott érdeklődési körök. A biológiai körök programjában szerepelhet például a férfi és a nő egészségtana, a pedagógiai, pszichológiai körök hallgatói megvitathatják a lányok és fiúk viselkedési

A súlyos betegek gyógyítása

Orvosok kerekasztal-konferenciája

A súlyos betegek egységes ellátásának, az alaporvosi, szakorvosi és intézeti orvosi tevékenység jobb összehangolásának szükségességéről és lehetőségeiről tárgyaltak a szakorvosok azon a konferencián, amelyet a városi kórház igazgatósága és tudományos bizottsága tegnap, pénteken délután rendezett a Technika Házában.

Az életveszélyes, súlyos állapotú betegek kezelésének különböző okai lehetnek: keringési zavarok (például szívizomzórúér-elzáródás), a légzőszervek működésének elégtelensége, anyagcsere-elváltozások, mérgezések, heveny hasi és kismedencei

gyulladások, különböző sérülések. A beteg sorsa szempontjából nem közömbös, milyen fokú az ellátás szervezetsége, mennyire egységesek a betegellátás elvei a kórház orvosi, a szakorvosi és az intézeti tevékenységben, milyen közöttük az együttműködés, megfelelő-e a tájékoztatás. A tegnapi konferencia célja az volt, hogy a résztvevők segítséget adjanak a betegellátás egységes elveinek kidolgozásához, az úgynevezett csoportos orvosi tevékenység kibontakoztatásához. A szegedi, pécsi, budapesti orvosok, sebészek, belgyógyászok megtagyalták, milyen módszerei, formái lehetnek az együttműködésnek, a kölcsönös tájékoztatásnak, a különböző betegségek gyógyítása során. Így például azt, milyen feladatok hárulnak a körzeti orvosra (elsősegélynyújtás, az életveszély elhárítása, műtétek előkészítése), hogyan kell folytatni a munkát a mentőellátásban, majd az intézetben — eszméletlen, sokkállapotú, légzési elégtelenségben szenvedő, és más, súlyos betegek esetében.

A tegnapi konferencián — amelyet dr. Ugocsa Gyula vezetett — tizennégy orvos tanácskozott ezekről a fontos kérdésekről.

Egy koncert ürügyén

Melyik fiatal ne nézte volna meg moziban a Hangverseny Banglade-sért? Talán a DELEP KISZ-eseit is a legendás sikerű film híre buzdította; ne sajnáljanak időt, fáradságot, ne kedvetlenedjenek el a hivatalos kérvények, engedélyek útvesztőjében sem; próbáljanak — ha szerényebb kiadásban is — hasonló, haladó politikai ügyet szolgáló koncertet rendezni.

Ha nem is ment simán, sikerült megszervezni. A budapesti Mini és a Syrius vállalta, hogy hangszerekkel, erősítővel, s a legújabb számokkal tarsolyukban Szegedre jönnek, költségeiket is maguk fedezik. Leglelkesebb résztvevőkre a szegedi Angyalok-ban találtak a szervezők, Vágiéknak eddig elég ritkán volt alkalmuk, hogy népes „hazai” közönség előtt szerepeljenek. Rendben ment tehát minden, a falakra felkerültek a plakátok: „Chile! szolidaritási hangverseny”.

A hangversenyt meg is tartották, a múlt héten. Ezúttal a teenagerek mellett az idősebb korosztályból is váltottak jegyeket, nem fanyalagtak az erős, hangos zene ellen. Vágiék a szó legtisztább értelmében vett progresszív zenét játszottak, ami az újszegedi beatkoncertek törzsközönségét nem érdekelte. Valószínűleg azért, mert a progresszív-beat némileg különbözik a „disco-beat”-tól. Az Angyalok és a Mini repertoárjából is tisztán látszott, ez a zene nem slágerdallamokra épül, a különleges hangeffektusok mellett az ének-szöveg dominál. Gyakran mai magyar költők verseit öltöztetik zenébe megszólaltatnak minden érzést, gondot, ami az ifjúságot foglalkoztatja. S az sem szégyen, hogy ez a zene nem zárkózik el a politikától sem, sajátos eszközzel támogatja a haladó mozgalmakat. A Mini és az

Angyalok otthonosan mozog a népzene közegében, a Syrius — talán a nagyobb népszerűség kedvéért — engedelmeket tett a slágerzenének. Persze az örvöngő „zenajongókat” ez nem zavarta, ahogy sok más esetben, most is csak alkalom, ürügy volt számukra a koncert, hogy kedvükre kiordíthassák magukat. A „legszelembek” már „Hajrá, SZE-OL!” felkiáltásokkal zavarták a zenészeket, persze a trágárságok és badarságok özöne sem maradt el. Simon Éva Pablo Neruda csodálatos versét mondta, miközben ocsmári izetlenkedések záporoztak felé, s a „legtalálékonyab-bak” üres sörösüvegeket gördítettek végig a padok alatti betonlépcsőkön. Ezek az „okos-és-ügyes-gyerekek” nemcsak a zenét, a koncert politikumát sem értették. Sajnos, az efféle „magánszámok” gyakorta ismétlődnek a beathangversenyeken.

Vágiék októbertől progresszív-beat klubot alakítanak a DELEP Bocskai utcai székházában. Minden második héten, pénteken élvezhetik majd zenéjüket — az érdeklődő fiatalok. Az együttes még a nagyobb népszerűség kedvéért sem mond le stílusáról, a klubestekre neves hazai művészeket, írókat, költőket, hasonlóan igényes zenét játszó együtteseket szeretnének elhívni. Megpróbálnak közönséget hódítani a discoék őrlőgő soraiból is. Talán sikerül megéreztetniük, a zene ön-magában, ordító és szeszegő kábulat nélkül is élvezhető. Talán ritkán, majd az újszegedi koncertek mellékiatái is, akkor talán majd nem szégyenkezve, bosszankodva kelnek fel helyükről azok a fiatalok akik ostoba, hangoskodó társaik miatt restelkedtek. S nem élvezhetik a zenét.

Ladányi Zsuzsa